

svoje medsebojno pravno razmerje. Mnogo pravnih bi se na ta način odstranilo in obrtniki bi tudi s tem večjim veseljem se pogajali s finančnim oblastvom. Zdaj je pa stvar navadno taka, da obrtniki nočejo nič več slišati o kaki pogodbi s finančnim oblastvom, ako so enkrat imeli pri tej zadevi kako izgubo, in ako je vsled tega med njimi prišlo do pravde.

(Konec prihodnjič.)

Pravniška kronika 1895. leta.

Običajno je, da se pričetkom vsacega leta na tem mestu ozremo nazaj v ravnokar preteklo leto ter si ogledamo, kaj nam je staro leto prineslo v zakonodajstvu novega. Spolnjujoč to svojo dolžnost, podati hočemo v naslednjih kratkih potezah sliko delovanja našega zakonodajstva v letu 1895. in ž njo napredka našega prava.

Ako vzamemo v roke lanski letnik državljanskega zakonika, prepriča nas takoj njegova izredna obsežnost, da je bilo preteklo leto na polji zakonodaje jako plodovito. Morda so že tudi prejšnji letniki državljanskega zakonika imeli isti obseg, vendar morali smo skoro vsako leto na tem mestu vzdihniti, da naše zakonodajstvo za razvoj našega prava ni bilo posebne važnosti, ker mnogokrat zavzemale so največji del državljanskega zakonika mejnarodne trgovinske pogodbe. Tolažiti smo se vedno morali z nado, da nam prinese prihodnje leto kaj boljšega in da bomo mogli na tem mestu koncem bodočega leta registrovati večji razvoj na pravniškem polji. Toda večinoma bilo je koncem vsacega leta ostalo vse pri starem. Načrti novih zakonov in vladni predlogi ostali so nerešeni v arhivih zakonodavnih oblastev ali so se pa pokopali, če ne v odsekih, iz katerih načrt nikdar ni prišel v zbornico, vendar v zbornici sami. Očitalo se je torej in to, skoro bi trdili, vpravičeno, da je naš parlamentarizem za zakonodajstvo neplodovit.

Vso drugo sliko poda nam pa ravnokar preteklo leto. Načrte novih zakonov o sodnem postopanju v civilnih pravnih, o izvrševanju sodstva in o pristojnosti rednih

sodišč z uvodnimi zakoni sprejel je državni zbor v seji dne 18. julija preteklega leta in razglasili so se imenovani zakoni v številkah 110., 111., 112. in 113. drž. zak. dne 9. avg. 1895. l. Pomen teh zakonov poudarjali smo v našem listu opetovano in pozna ga vsak pravnik sam. Ni nam treba torej o tem nadalje govoriti. Dve leti preostaje nam, da se z novimi zakoni do dobra seznanimo, po preteku te dôbe poslovimo se od starega sodnega reda. Morda nam novo sodno postopanje ne izpolni vseh nad, katere pričakujemo od novih zakonov, vendar smemo trditi, da se bode sodno postopanje po njih oprostilo marsikake nepotrebne formalnosti, ki so sodno postopanje doslej tolikanj ovirale in dražile. Vsekako odvisno bode največ od sodniškega stanu, kak učinek bodo imeli novi zakoni na sodno postopanje.

Preteklo leto pa reforme na tem polji ni še do cela izvršilo. Načrt izvršilnega reda ostal je še nerešen v dotičnem odseku poslanske zbornice. Ni pa dvoma, da bode tudi ta načrt v kratkem zbornici predložen. Upati smemo, sodeč po predloženem načrtu, da bode novi izvršilni red ugodil marsikaterim vpravičenim pritožbam in da bode nudil upniku možnost zavarovati si pravočasno svojo tirjatev. Vsaj se je ravno v tem oziru čulo največ pritožeb in se je čestokrat poudarjalo, da naši zakoni ne dajo upnikom nobene varnosti. Razun načrta novega izvršilnega reda predložila je vlada lani tudi načrt novega sodnega poslovnika, kateri je sila važen ne samo za izvršitev novih zakonov, ampak za nas posebno še iz narodnostnega stališča. Niti novi sodni red, niti uvodni zakon k temu zakonu nimata določila o sodnem jeziku. To vprašanje zavleklo se je ter je obljubila vlada, da bode novi sodni poslovnik podal v tem oziru točnih določil. Dolžnost slovenskih zastopnikov v poslanski zbornici bode torej skrbeti za to, da se to, za nas velevažno prašanje vsaj v sodnem poslovniku za nas povsem ugodno reši. Sicer pričel se bode boj, ki smo ga imeli za rabo slovanskih jezikov pri sodiščih, z nova in mi bomo v tem oziru zabredli v slabejši položaj, nego je oni pod starim zakonom. Neobhodno potrebno je torej, da novi sodni poslovnik uredi to prašanje točno, da se ne bode poskušalo zopet izriniti naš jezik iz sodišč s pomočjo novih zakonov!

Razven navedenih zakonov nahajamo v lanskem državljanskem zakoniku tudi še zakon o tvoriteljski pravici,

kateri tudi pomenja važen napredek v našem pravu. Preteklo leto prineslo nam je še tudi na polji prava o znamkah nove določbe, s katerimi so se v važnih točkah zakoni preuredili in popolnili. Semkaj spada tudi še naredba z dne 15. julija pret. l., s katero so se za kose in srpe znamke obligatorno uvedle. Tudi zakon o kupčijah na obroke se je konečno po dolgih posvetovanjih lani odobril in rešil.

Na polji obrtnega zakonodajstva omeniti nam je zakon z dne 16. januarija pret. l., s katerim se je uredil nedeljski počitek in ukazov z dne 24. in 11. avgusta pret. l., s katerima se je omenjeni zakon natančneje določil. Tu omeniti je še tudi zakon z dne 28. aprila, s katerim se je nedeljski počitek razširil tudi na krošnjarstvo.

Lanski državljanski zakonik razglasil je tudi še zakon o železnicah nižje vrste in zakon o orožništvu, katera zakona sta se sicer že preje sprejela, pa še le lani razglasila. Gledé zadnjega zakona omeniti je posebno to, da ima po njem orožništvo iste pravice, kakor civilna in vojaška straža.

Izmed ukazov, katere nahajamo v državljanskem zakoniku preteklega leta, omenimo naj oni z dne 23. maja 1895, št. 74. drž. zak. o poverjenji zglasitev za register pridobitnih in gospodarstvenih zadrug in z dne 17. oktobra pret. l. o rudniškem nadzorstvu.

S tem navedli smo najvažnejšo vsebino lanskega državljanskega zakonika. Da se pa razvidi napredovanje našega prava in delovanje zakonodavnih faktorjev, treba pa še nekoliko ozreti se na načrte novih zakonov, katere je vlada predložila in o katerih je upanje, da se bodo še tekom tega leta rešili. Tu omeniti nam je v prvi vrsti zakon o čeku, kojega načrt je vlada sicer že predlanskim predložila in o katerem smo v našem listu že enkrat izpregovorili in opozarjali na velevažen pomen takega zakona. Novi zakon pozdravili bi gotovo posebno naši trgovci z veseljem in je torej le želeti, da se v kratkem reši. Važen je tudi načrt zakona o delitvi katastralnih parcel in o sestavljanji pogodeb pri sodišči. Ako se ta zakon sprejme, potihniti bodo morali oni neskončni vgovori in vedne pritožbe proti obligatorni legalizaciji, ker bodo sodišča po njem primorana, da sestavljajo pogodbe in prošnje o pridobitvi malih zemljišč do vrednosti

100 gold. Za kmetijstvo velevažen je tudi predloženi načrt zakona o zavetiščih za pijance in posebno njega določba, da se sme nepoboljšljivi pijanec postaviti pod varuštvo. Vlada pripravila je tudi še načrt novega zakona o reviziji pridobitnih in gospodarskih zadrug in zakon proti nemarnemu rudniškemu obrtu.

Iz kratke te črtice razvidi se, da je preteklo leto bilo velevažno za razvoj našega prava in da ostane z zlatimi črkami zapisano v pravniški zgodovini. Lahko se reče, da je bilo preteklo leto samo pomenljiveje za naše pravo, kakor prejšnja desetletja.

Navedeni načrti novih zakonov jamčijo nam pa tudi, da bode tekoče leto jednako plodovito in da bode mogel koncem leta kronist zabeležiti jednako vrsto važnih novih zakonov, kakor more to storiti za leto 1895.

V Ljubljani, ob novem letu 1896.

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Radi prirojene bodljivosti krave more se kupno pogodbo po določilu §-a 932. obč. drž. zak. razdreti, tudi če se je ta lastnost pokazala še le po prepodaji. Veščaki so nezmotni.

Tožnik *A* pravi v tožbi de pr. 23. januarija 1895, št. 611, da je kupil od toženca *B* dne 16. januarija 1895 okoli 6 let staro kravo muricodolskega plemena in srednje velikosti s takrat 3 tedne starim teletom za kupno ceno 100 gld., jo takoj prevzel in kupnino plačal. Krava bi morala po domenku imeti na dan 12 litrov mleka in ker ga ne daje toliko, ampak le 6 litrov na dan, zahteva *A*, da se kupčija razveljavi. V repliki z dne 15. marca 1895. l. pa tožnik navaja, da je zapazil, da krava rada bode, da se posebno rada zaganja v moške; tele se jej je odvezelo 16. februarja 1895 in od tedaj krava ni krotkejša, ampak nevarno se zaletava v ljudi, posebno v moške, in nastavlja roge vanje tako, da je nevarna za življenje in to je neozdravljiva bolezen; krava radi